

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

29. Quomodo sunt intelligenda verba, quæ apponitur à Pontifice in indultis concedi solitis de Oratoriis privatis sine tamen iurium Parochialium præiudicio? Et notatur in Oratoriis privatis Regularium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

suffragari, & exceptio firmat regulam in contrarium: & quia secus verba illa: *exceptis diebus Pasche*, &c. nihil operarentur; & quia limitatio Priuilegij ad aliquos casus eundem effectum operatur, ac si tale priuilegium in tali casu nunquam manasset: & quia, sicut qui extra Parochiam sine licentia Parochi Eucharistiam tempore Paschatis recipit, non satisfacit Præcepto communicandi in Pasceate; vel qui in loco interdicto sacrum in die festo audit, Præceptum Ecclesie non implet: ita, qui in loco prohibito, vel illis diebus minime priuilegiato Missæ interfuit, Ecclesie præcepto minime satisfaciunt. Et ita hanc sententiam contra Homobonum tenet Garcias *vbi supra*, & alij.

RESOL. XXVIII.

An in dictis diebus, quibus ex indulto Papa non potest celebrari in priuato Oratorio si habeat Bullam Cruciatam possit quis ex hoc alio priuilegio celebrare, Sacrum audire, & præcepto Ecclesie satisfacere?

Et quid est dicendum si Episcopus, prohibeat sub pena etiam excommunicationis, ne aliquis celebret vel audiat Missam in Oratorio priuato aliqua die ex solemnioribus; an non obstante tali prohibitione, priuilegiatus possit per Bullam Missam facere celebrare, vel audire, in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo? Ex p.9. tract.1. Ref.14.

Olim in Ref. quæ hic est inf. 55. & vide doct. 55. & Ref. eius primæ nor.

§.1. **A**firmatiuè olim respondi. Et hanc sententiam me citato tenet nouissimè Pater Bardi in *Bull. Cruciatæ, part. 2. tr. 2. c. 6. sect. 1. num. 15.* qui citat Rodriguez, Trullench Ludonicum de la Cruz, & alios; vnde per extensum eius verba apponam; itaque sic ait; dico primò hanc secundam sententiam mihi probabilem videri, & posse tata conscientia sequi; quia et si per Bullam minime concedatur licentia extruendi Oratorium Priuatum, vt in eo celebretur; tamen posita approbatione, licet virtute illius breuis apostolici particularis in diebus solemnioribus nequeat in eo Oratorio Ecclesie Præcepto satisfieri, tamen virtute Bullæ poterit Priuilegiatus Sacrum audire in eo Oratorio, & præcepto Ecclesie satisfacere, quoniam Bulla absolutè, & sine limitatione indulget, vt in tali Oratorio priuilegiatus per bullam valeat, vel ibi celebrare, si Præbyter sit, vel celebrare facere; si igitur Pontifex voluisset limitationem aliquam facere, sanè illam fecisset, sicuti de facto eam ponit in breuibz particularibus, in quibus erectio Oratorij ad sacrum faciendum conceditur.

2. Dico secundò: Limitatio illa, quam addit Riccius de die Paschæ non placet, quia falso nititur fundamentò, supponit enim ipse in Bulla inueniri exceptionem illam de die Paschæ, quòd tamen non est ita, nam exceptio Paschæ solum vt patet ex textu, ponitur pro susceptione sanctissimæ Eucharistie, quæ ex Præcepto est sumenda non autem ponitur in concessione aliarum gratiarum, inter quas est facultas assistendi sacro. Rursus probatur conclusio alio argumento, quia nulum apparet fundamentum huius exceptionis, cum absoluta sit concessio.

Sup. hoc ibidè, sed absq. excommunicationis præcepto, figuratè à lin. 6 & in alia Ref. eius annot.

3. Dico tertid: si Episcopus prohibeat sub pena etiam Excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat Missam in oratorio priuato aliqua die ex solemnioribus, non obstante tali prohibitione priuilegiatum posse per Bullam Missam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo docet Emmanuel Rodriguez, Trullench, & Diana locis citatis. Et ratio est, quia cum istud Priuilegium à Pontifice emanauerit, & sine relatione ad Ordinarium,

nisi quoad visitationem, & approbationem, idcirco semel posita approbatione, facultas, quæ datur per Cruciatam, non poterit ab Episcopo impedi. Verum hanc opinionem ex prædictorum Auctorum mente retuli, ipse autem suaderem, vt in hoc Episcopi mandato obtemperetur.

4. Dico quartò: Potestas ista, quæ per Bullam datur, locum habebit etiam in alieno Oratorio. Conclusionem, licet sub his terminis ab alio positam non viderim, nihilominus sequitur ex principiis iactis: quoniam in ipsa Bulla simpliciter conceditur, posse audiri sacrum in Oratorio, & cum nulla fiat limitatio ad Oratorium proprium, nulla erit sufficiens ratio coarctandi verba ipsius priuilegij: Hucusque Pater Bardi, qui optimè aduertit, quòd hac facultate, & maxime in festis solemnioribus, & exceptis vti non debent priuilegiati, vt aduertunt authores, qui hanc tenent sententiam affirmatiuam, proinde in praxi consulendi sunt, vt celebrent in publicis Ecclesiis vel ibidem sacro interfint, nisi aliqua congrua, & rationabilis causa occurrat, ob quam conuenienter iudicetur in aliqua die etiam magnæ solemnitatis non fore rectè rationi dissentaneum, vt in Oratorio præceptum Missæ adimpleatur.

5. Nec definam hinc apponere verba Quintanaduénas in *Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 5.* licet ex virtute indulti à papa, vel nuntio obtenti in priuato Oratorio vnica solum Missa quotidie dici queat, & nec vnica diebus exceptis Paschatis, Resurrectionis, &c. nec à Regulari sine sui prælati licentia; omnia hæc ex Cruciatam licent, & ipso quod supponatur, vt supponi debet, Oratorij priuilegiu à Papa, vel eius Nuncio concessum, & ab ordinario approbatu: hoc enim non prohibetur in Cruciatam. Ita ille, qui citat Rodriguez, Enriquez, & Trullench. Vide etiam, me citato, *Lezanam in san. tom. 4. verb. Oratorium, n. 3.*

6. Sed cum hæc omnia olim satis probabiliter dici poterant, vide lector nè hodie receptenda sint propter declarationem sacre Congregationis Concilij, de qua mentionem feci, vbi supra, in fine Resolutionis 5.

RESOL. XXIX.

Quomodo sunt intelligenda verba que apponuntur à Pontifice in Indultis concessis solitis de Oratoris priuatis, sine tamen iurium Parochialium præiudicio? Et notatur in Oratoris priuatis Regularium licere administrare Sacramenta omnibus personis subiectis Superiori Regulari, cuiusmodi sunt Nouitij, Tertiarij, & alij actu seruientes, & commensales intra loca mansura Ex p.9. tract.1. Ref.15.

§.1. **R**espondeo, quod ex declaratione Cardinalium tenet Quintanaduénas in *Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 3.* Quòd hoc præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, & alia, quæ ipsi Parochia de iure debita attendunt; in aliis vero non; seu vt docent Tulch prælati *in sol. to. 1. lit. C. concl. 330.* Farin. *sacra Rotæ Rom. decis. 126. n. 1. to. 1. part. 1.* Quando dicitur sine præiudicio alieno, præseruatur ius alienum, seu alteri competens ne ledatur. Adde ex Seraphino *Rota Rom. decis. 398. num. 18.* & Barbosa *claus. 9. num. 10.* quòd intelligitur hæc clausula, in omnibus concessionibus, quando potest stare cum principali dispositione. Rectè itaque, præter dictum Quintanaduénas, docet noster Molfelius in *sum. tom. 1. tract. 4. cap. 17. num. 73.* quòd citata clausula intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, (nempe vt in die Paschatis Resurrectionis se communicent in Parochia, vel in alijs locis

de licentia Parochi) & ad alia, quae ipsi Parochiae de-
bentur de iure, non autem in aliis. Vnde Pater Pelliz-
natus in *man. Regular. to. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 147.*
exponit verba dictae Clausulae, quod in Oratorio pri-
uato non exerceatur vllum munus Parochiale, quod
aliis ibi possit exerceri: eiusmodi sunt, ministrare
sacramenta, facere solitam Eleemosynam, dare pacem,
denunciare festa, ieiunia; ac matrimonia, & familia;
quae per se spectant ad Parochos ideoque ab aliis extra
Parochiales Ecclesias obiri nequeunt, sine ipsorum Pa-
rochorum praesidio. Cum quo tamen stat, vt sacer-
dos tam saecularis, quam Regularis celebrare possit in
Oratoris priuatis saecularium sine licentia Parochi.

2. Notandum est tamen hic obiter, in Oratoriis
priuatis Regularium licere administrare sacramenta
omnibus personis subiectis superiori Regulari, cuius-
modi sunt Religiosi, Nouitij, Tertiarj, & alij actu ser-
uientes. Communales intra loca manentes; quia isti
omnes reputantur quoad hoc priuilegium, ac si essent
Religiosi. Sed de hoc infra suo loco. Vide Bordonum
in *Conf. regul. tom. 1. resol. 90. num. 12.*

RESOL. XXX.

An si sint in domo ampla duae familiae, quarum vtraque
domus obtinuerit priuilegium Oratorij, qui postea
impetrauerit, dicendum sit quod nulliter impe-
trasset?

Et an si Cardinalis maneret in domo Patris, vel Fratris
in habitatione separata vulgo, Apartado seu Quarto,
vt in qua Oratorium erecisset: an inquam, si Pater, aut
Frater obtinuerit licentiam a S. D. N. erigendi in do-
mo sua Oratorium, talis licentia esset inuvalida, stante
clausula apponi solita? Ex part. 11. tractat. 5. & Misc.
5. Res. 33.

Hoc quaesitum procedit: quia in Breuius,
quae conceduntur pro Oratoriis priuatis, ap-
ponitur haec clausula, *dummodo in eadem domo celebra-
ta licentia, quae adhuc duret, altera concessa non fuerit.*
Quae clausula supposita, negatiue respondere Megala
in *resol. tom. 2. resol. 191.* cum enim prius sub pro-
prios terminis difficultatem hanc proposuerit, postea
monita, ad illam respondens, ait, posse ab vtra-
que familia in suis adium partibus Oratoria ad
sacrificandum erigi: & hoc probat primò, interpre-
tando Pontificis intentionem circa huius clausulae
intelligentiam, inquam, mentem Pontificis esse
solum denegare licentiam celebrandi plures Missas
in eodem Oratorio, & pro eadem familia, non autem
quoad familiae, & Oratoria sint diuersa, cum
nostra distinctione fundorum nomina, & domus non
natura constituantur, vt habetur ex lege quod in
reum, §. si post, ff. de leg. 1. Secundò pro-
bat, quia in Breui praedicto a Pontifice per do-
mum non intelligitur hic, vel ille adium ambitus,
sed domus materialiter, sed ciuilitate, & politicè sum-
pta, quatenus significat habitationem, familiam,
&c. quapropter ubi sunt distinctae familiae, erunt
distincta domicilia, & domus ciuilitate distinctae, &
confirmari potest ex l. qui domum, ff. ad legem Iu-
liam, de adult. & ex lege in lege censoria, ff. de verb.
signif. in quibus iuribus domus subditur pro habi-
tatione.

3. Sed his non obstantibus ego puto omnino
affirmare sententiam adherendum esse, quam late,
& doctè more suo satis firmat Pater Bardi in *Select.*
lib. decimo, quaestio. decima, §. primo, vsque ad §. 9. &
ad argumenta Patris Megalij respondet; & ad funda-
mentum in quo nititur, negat intentionem Pontificis
solum esse denegare licentiam celebrandi plures Missas

in eodem Oratorio pro eadem familia: confundit
enim Actor iste vnam clausulam cum alia: nam Pon-
tifax has duas apponit clausulas vt contra distinctas,
videlicet non celebrandi nisi vnam tantum Missam
pro vnoquoque die, & postea apponit aliam clausu-
lam, scilicet *Dummodo in eadem domo non sit alia licen-
tia, &c.*

3. Ad secundam rationem eiusdem Doctoris res-
pondeo, fundos, & domos, seu eorum distinctionem
non esse per naturam, sed per designationem nostram,
at, non quancumque, sed talem, quae sit extra nos
per aliquod reale distinctiuum, quod supra satis de-
clarauimus.

4. Ad rationes vero nobilis illius viri respondeo,
concedendo a Pontifice nomine domus non in-
telligi hunc, vel illum ambitum materialiter: nam
idem ambitus complectens plura cubicula potest illa
continere, vt constitutua vnius domus, & postea po-
sito medio pariete, prohibente accessum; & ea-
dem cubicula continere, vt constitutua duarum do-
morum; qui quidem parietes non solum mate-
rialiter, verum etiam ciuilitate, hoc est, secundum
iura, & politicè secundum communem homi-
num existimationem domos illas distinguit: leges
autem, quae ab hoc auctore afferuntur non con-
tradiciunt nostrae sententiae, quia ex illis nihil aliud
colligitur, quod faciat ad rem nostram, nisi domum
accipi posse pro habitatione, quod nos non solum
non negamus, sed fatemur hanc esse propriam, vsita-
tam, & communem huius vocis significationem, su-
mendo tamen habitationem, quatenus importat lo-
cum, & non verbaliter in quantum significat exerci-
tium habitationis.

5. Ad illud vero quod dicitur de consuetudine in
aula regis: nequeo aliud respondere, cum sit quid facti;
& non quid iuris; nisi quod forsitan consue-
tudo immemorabilis, & legitime introducta potuerit
praualere, & maxime scientibus & non contradicen-
tibus, imo approbantibus Praelatis, vt refert Auctor
iste, & talis consuetudo originem trahere potuerit ex
gentium multitudine, & domorum paucitate, quae
in Curia regia inueniuntur: ita vt vna familia cogatur
habitare in aedium parte, & alia familia in altera eiusdem
domus; & sic vsus obtinere potuerit, vt plura Oratoria
ad celebrandum in diuersis aedium partibus eiusdem do-
mus fuerint erecta: nam cum haec sint moralia, & ma-
gna ex parte dependant ab hominum conceptu, po-
tuit contingere, vt consuetudo illius regni distin-
guat domos per habitationem diuersarum familia-
rum: attamen apud nos talis consuetudo non ha-
betur, sed viget ius commune distingvens domos
per factum hominis modo explicato. Haec omnia
Bardi.

6. Et tandem non deseram hic adnotare, no-
stram sententiam docere etiam ex eadem Societate
alterum nostrum Siculum auctorem quidem doctum
Patrem Thomam Tamburinum *Opusc. de sacrificio. Missae*
lib. 1. cap. 4. §. 4. numero 10. ubi sic ait; Si
sint in domo ampla duae familiae, quarum vterque do-
minus obtinuerit priuilegium Oratorij, is qui postea
impetrasset, impetrasset nulliter ex vi huius clau-
sulae.

7. Sed quid, si quilibet in his duabus domibus
haberet proprium Oratorium in sua habitatione sepa-
rata, Italicè *Appartato* eiusdem domus? Respon-
deo adhuc nulliter impetrasset, quia clausula non
verat solum ne sit in eodem Oratorio duplex li-
centia, sed ne sit in eadem domo: at praedicta do-
mus quamuis ampla, eadem domus est. Ita ille; qui
tamen postea exceptionem, seu declarationem admit-
tit, remittendo se aliorum iudicio; Nam si domus es-
set tam ampla, vt familiae, ita in situ distanti habitaret,